

Vårdhygien inom djursjukvården – teori och praktik, del 1

**Christina Thörn, veterinär på Jordbruksverket,
Avdelningen för djurskydd och hälsa**
christina.thorn@jordbruksverket.se

Innehåll

- Lite kort om Jordbruksverkets roll avseende smittskydd.
- Bakgrund till varför kraven på vårdhygien infördes.
- Vad kraven på en hygienplan innebär och vad en hygienplan ska innehålla.
- Vad vi har gjort för att hjälpa verksamheterna med sitt vårdhygienarbete.

Riksdagen

Regeringen

Näringsdepartementet

Finansdepartementet

SVA

Livsmedelsverket

Jordbruksverket

Distriktsveterinärerna

Besiktningsveterinärer m.m.

Övriga veterinärer

Läns-
styrelserna

Kommunerna

Vad gör Jordbruksverket?

- Expert- och förvaltningsmyndighet inom jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling.
- Administrerar och tillämpar EU:s regleringar och stödsystem inom jordbruk, landsbygdsutveckling och fiske.
- Jönköping, 1300 anställda (150 regionalt och ca 450 inom DV)

Uppdrag:

- Säkerställa ett gott djurhälsotillstånd hos djur i människans vård, förebygga spridning av och bekämpa smittor hos djur i människans vård, säkerställa ett gott djurskydd samt för sin del av livsmedelskedjan verka för säkra livsmedel och konsumenthänsyn.

- Har flera "starka" lagstiftningar = stora möjligheter...

Tillbakablick...

2006: flera fall av MRSA hos hund och katt på djurkliniker
Smittskyddsläkare (+vårdhygien), SVA och länsstyrelsen
Sthlm börjar samarbeta med klinikerna
→ Början på vårdhygienarbetet!

2008: MRSA och MRSP hos djur blir anmälningspliktiga

2008: Utbrott MRSA på en hästklinik

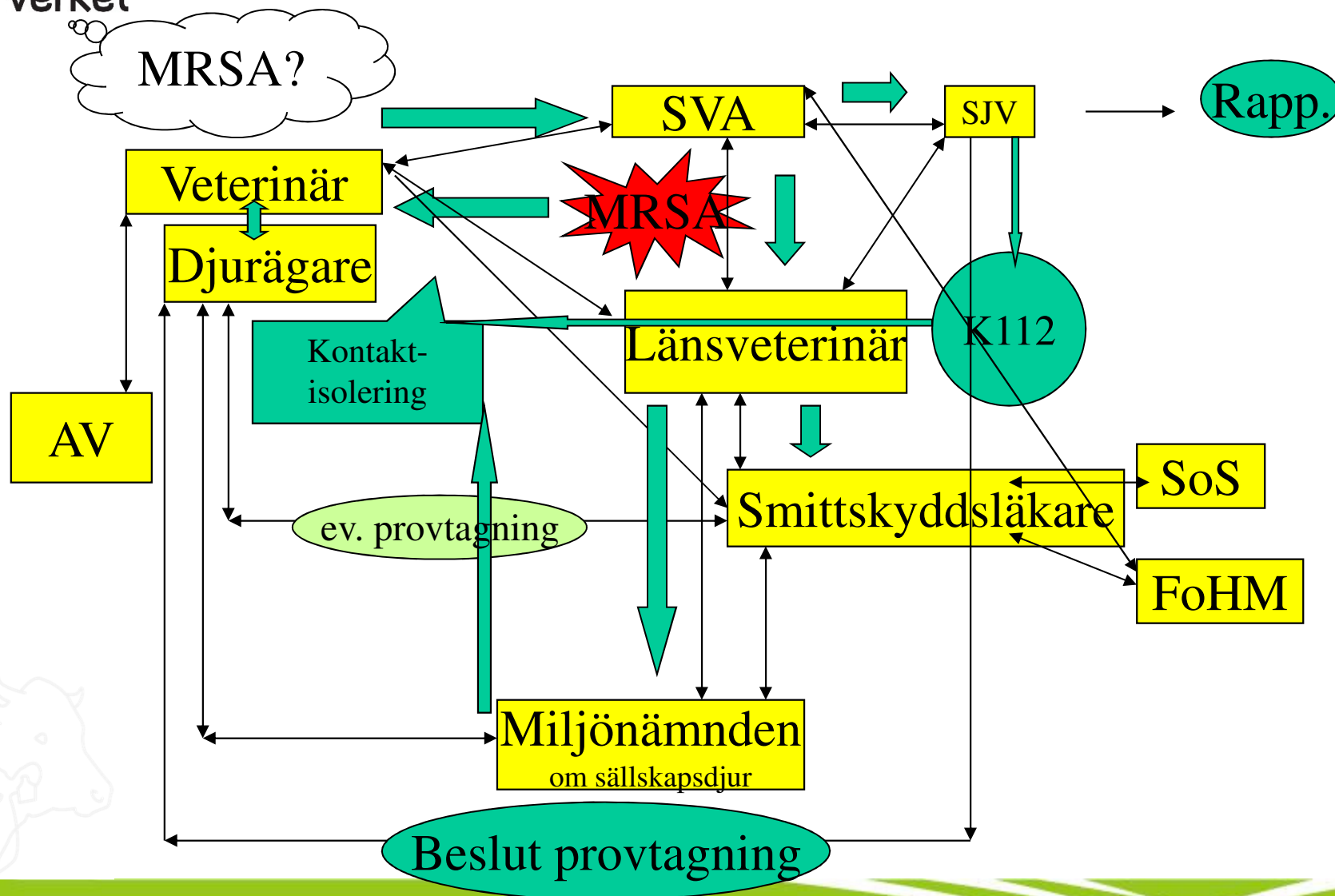
2011: MRSA hos häst, hund och katt - Rekommendationer
för handläggning (Socialstyrelsen 2011)

2011: Hygienprojektet Västra Götaland startar

Utbildning för hygienombud startar i VETA-bolagets regi

Glasklart eller???

Varför behövs K112?

- Ökade krav från folkhälsan och allmänheten att smittor inte sprids mellan djur och människor. Kostnad för samhället.
- "Nya" smittor och zoonoser blir aktuella
- Fler verksamheter saknar kunskap om smittskydd och hur man minskar risken att sprida smitta.
- Zoonoslagen – endast salmonella, Bra verktyg saknas idag för andra zoonoser.
- Många myndigheter blir inblandade om en zoonos. Olika lagstiftning, ansvarsområde och olika roller.
- Viktigt med god "vårdhygien" för djurhälsopersonal.

Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (2013:14) om förebyggande och särskilda åtgärder avseende hygien m.m. för att förhindra spridning av zoonoser och andra smittämnen (K112)

Syfte

1. Minska risken för smitta mellan djur och människor och mellan djur genom enkla hygienåtgärder.

- Alla djurhållare (1 september 2013)
- Besöksverksamheter (1 december 2013)

2. Förebygga spridning av smittämnen inom verksamhet för djurens hälso- och sjukvård (1 april 2014).

3. Minska risken för smittspridning mellan djur och människor samt mellan djur genom särskilda åtgärder vid vissa smittämnen/MRSA och MRSP (1 september 2013).

Verksamhet som bedriver veterinärmedicinsk vård ska arbeta enligt en hygienplan

Ansvarig för verksamheten ska se till att en skriftlig hygienplan finns och uppdateras samt ansvarar för att;

- Hygienplanen är riskbaserad och anpassad till verksamhetens storlek och omfattning samt till vilka djurslag som berörs.
- Hygienplanen följer godkända riktlinjer.
- Planen fungerar som en arbetsbeskrivning gällande hygienarbetet för verksamheten.
- All personal känner till och arbetar enligt planen.

Hygienplanen

Hygienplanen ska dokumentera hur man i verksamheten ska arbeta för att förhindra spridning av smittämnen. I planen ska sådana åtgärder som visar att smittkedjor bryts, mellan patienter samt mellan patienter och personal, beskrivas samt hur detta arbete kan följas upp.

Arbetet kan delas upp i två steg.

Steg 1: Dokumentera enligt 1-5 samt arbeta med att implementera de basal hygienrutinerna i verksamheten.

Steg 2: Välja en eller flera av punkterna 7-12 utifrån verksamhetens behov tills alla punkter finns beskrivna i planen och fungerar i verksamheten.

Vad ska en hygienplan innehålla?

1. Vilka som är utsedda att arbeta med planen samt på vilket sätt de ska arbeta med frågorna.
2. Hur all personal får kännedom om planen och hur personalen fortbildas i hygienfrågor.
3. Planerade åtgärder och förbättringar ska dokumenteras med start- och slutdatum.
4. Översiktlig beskrivning hur utbrott av smitta ska hanteras samt rutiner för att utbrott av smitta snabbt kan upptäckas samt rutiner för hantering av misstänkt smittade eller kända smittade djur.

Innehåll i en hygienplan forts.

5. Planen ska uppdateras minst 1 gång/år samt vid förändringar i verksamheten.

6. Rutiner för basal vårdhygien – ska vara en arbetsbeskrivning för all personal.

7. Rutiner för tvätthantering.

8. Rutiner för hantering av använda textilier och föremål som varit i kontakt med patienter.

9. Rutiner för städning, rengöring och desinfektion av lokaler och ytor.

Innehåll i en hygienplan forts.

10. Rutiner för desinfektion och hantering av instrument samt hantering av förbrukningsmaterial.

11. Rutiner för egenkontroll, hur, hur ofta, av vem och ska detta återrapporteras. Hur avvikelser följs upp.

12. Rutiner för registrering och uppföljning av VRI.

Länsstyrelserna ansvarar för kontrollen

- Har även en stöttande funktion med information, dialog, utbildning m.m. Vi har haft utbildningstillfällen för länsstyrelserna samt tagit fram en tillsynsvägledning.
- Att det finns en hygienplan enligt de 12 punkterna (dokumentationskontroll).
- Följsamhet av hygienplanen (inspektion och revision).
- Sanktionsmöjligheter vid behov (föreläggande och vite).

Länk till tillsynsvägledning:

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/tillsyn/instruktionertillkontrollanterochinspektorer/djurhalsa/k112.4.37e9ac46144f41921cd71a9.html>

Kontrollvägledning för hygienregler inom djurens hälso- och sjukvård samt åtgärder vid MRSA och MRSP

Kontrollvägledning om hygienregler för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt åtgärder vid MRSA och MRSP

Hygienregler för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård riktar sig till dels verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård som bedriver veterinärmedicinsk vård och dels till djurhälsopersonal som bedriver annan verksamhet än veterinärmedicinsk vård.

Särskilda åtgärder när MRSA och MRSP misstänks eller har påvisats riktar sig dels till behandlande veterinär som i sitt arbete kan komma i kontakt med de djur som omfattas av föreskriftskraven och dels till de djurhållare som har ett djur där MRSA och MRSP misstänks eller har påvisats.

Länsstyrelserna ansvarar för att utöva kontroll av verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, djurhälsopersonal och de djurhållare som berörs av föreskriftskraven för MRSA och MRSP inom respektive län.

Kontrollvägledning

Jordbruksverkets vägledning K112 – Hygienregler för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt åtgärder vid MRSA och MRSP

Bilagor

Bilaga - Hygienregler för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Bilaga - MRSA och MRSP

Checklistor

Checklista hygienplaner

Checklista behandlande veterinär MRSA och MRSP

Checklista djurhållare MRSA och MRSP

 Skriv ut sidan

Självservice (e-tjänster)

Rapporter, broschyrer
och blanketter

Mina sidor

Kontakt

Skicka e-post: [Kundtjänst](#)

Ring kundtjänst: 0771-223 223

[Startsida](#) > [Djur](#) > [Djurhälsopersonal](#) > Hygienregler inom djurens hälso- och sjukvård

← Djurhälsopersonal

Hygienregler inom
djurens hälso- och
sjukvård

Hygienregler för
verksamhet inom
djurens hälso- och
sjukvård

Rutiner för basal
vårdhygien

Vad ska en hygienplan
innehålla

Hygienregler inom djurens hälso- och sjukvård

Syftet med att införa krav på särskilda hygienregler inom djurens hälso- och sjukvård är att förebygga uppkomsten och spridningen av vårdrelaterade infektioner (VRI) både på veterinärkliniker och i veterinärt fältarbete.

Vårdhygien minskar risken för smitta

Ett vårdhygieniskt arbetssätt minskar risken för att smitta sprids både mellan patienter och mellan patienter och personal. Läs mer om vilka hygienregler som gäller inom djurens hälso- och sjukvård.

Krav på hygienplan

Alla verksamheter inom djurens hälso- och sjukvård där veterinärmedicinsk vård bedrivs ska ha en hygienplan. Den ska dokumentera hur man ska arbeta för att förhindra spridning av smittämnen. Här hittar du information om vad hygienplanen ska innehålla.

Rutiner för basal vårdhygien

Basala hygienrutiner ska tillämpas överallt där vård och omsorg bedrivs, oberoende av vårdgivare och vårdform.

Självservice (e-tjänster)

Rapporter, broschyrer
och blanketter

Mina sidor

Mer information

[Arbetsmiljöverket om mikrobiologiska arbetsmiljörisiker](#)

[Sjukdomar och smittskydd](#)

[Krav på veterinärer om MRSA och MRSP](#)

[Projekt: Hygienregler \(SVA\)](#)

[Länsstyrelsen i västra Götaland om vårdhygieniskt arbetssätt](#)

[Socialstyrelsen om vårdhygien](#)

[Folkhälsomyndigheten om vårdhygien och vårdrelaterade infektioner](#)

Bestämmelser

[Föreskrifter om hygienregler](#)

Godkända riktlinjer

[Sveriges veterinärförbunds riktlinjer för infektionskontroll inom smådjursjukvård, SVS vårdhygien version 9 120124.docx](#)

[Distriktsveterinärernas hygien- och rengöringsguide](#)

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/djurhalsopersonal/hygiengreglerinomdjurenshalsoochsjukvard.4.2ae27f0513e7888ce2280009976.html>

Djurhälsa
Analyser och produkter
Antibiotika
Forskning
Smittläge
Kontakta oss
Webbutik

Projekt: Hygienregler
Antibiotika / Projekt: Hygienregler

Bakgrundsfakta
Resistensbestämning
Övervakning +
Anmälningspliktig resistens
Strama VL
Strategier mot resistens
Projekt: Hygienregler
Remisser
Publikationer
Ny webbplats ger svar om antibiotika
EU-rapport om antibiotikaresistens visar stora regionala skillnader

Projekt: Hygienregler för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Sedan 1 april 2014 ska all klinisk veterinär verksamhet ha och arbeta efter en hygienplan (SJVFS 2013:14, "K112"). I planen ska det bland annat framgå hur smittspridning och vårdrelaterade infektioner ska motverkas.

Sedan 1 april 2014 ska all klinisk veterinär verksamhet ha och arbeta efter en hygienplan (SJVFS 2013:14, "K112"). I planen ska det bland annat framgå hur smittspridning och vårdrelaterade infektioner ska motverkas. En hygienplan är inte bara ett sätt att förhindra spridning av smittor utan även ett sätt att förbättra kvaliteten på den vård man bedriver samt arbetsmiljön för eventuella anställda.

SVA drev under 2013 och 2014 ett projekt för att stödja de som ska ta fram och tillämpa hygienrutiner, men även för länsveterinärerna som ska kontrollera att alla verksamheter har och jobbar efter en hygienplan. Projektet finansierades av Jordbruksverket och huvuddelen av arbetet i projektet utfördes av hygiensjuksköterskorna Annika Arvidsson, Södra Älvsborgs sjukhus, och Inga Zetterqvist, Folkhälsomyndigheten, samt laborieveterinär Oskar Nilsson, SVA. På dessa sidor finns dels information och material från projektet men även sådant material som tagits fram av andra men som bedömts kunna vara till nytta.

Läs mer

[Mallar och stöd för hygienplan](#)

[Länksamling om vårdhygien](#)

[Tillsynsvägledning för länsveterinärer](#)

[Presentationsmaterial om vårdhygien](#)

[Filmer om vårdhygien](#)

[Hygienkalendern](#)

Läs mer hos andra

[Jordbruksverket](#)

[Författningen SJVFS 2013:14 \("K112"\) \(pdf\)](#)

Kontakta projektet

hygienprojekt@sva.se

<http://www.sva.se/antibiotika/projekt-hygienregler>

Stödpaket forts.

Allmänna rutiner och riktlinjer att utgå från kan hittas i de av [Jordbruksverket godkända riktlinjer](#).

Hygienplansmallar

- Variant A
- Variant B

Stöddokument

- Huvuddokument (pdf)
- Bilaga 1 - Hygienintroduktion (pdf)
- Bilaga 2 - Diskussionsfrågor (pdf)
- Bilaga 3 - Lista förbättringsåtgärder
- Bilaga 4 - Blankett för självskattning (pdf)
- Bilaga 5 - Sammanfattning av självskattning (pdf)
- Bilaga 6 - Protokoll för observationsmätning
- Bilaga 7 - Mät handdesinfektionsförbrukningen (pdf)
- Bilaga 8 - Egenkontrollprogram (pdf)
- Bilaga 9- VRI protokoll

Stödpaketet forts.

[Djurhälsa](#)
[Analyser och produkter](#)
[Antibiotika](#)
[Forskning](#)
[Smittläge](#)
[Kontakta oss](#)
[Webbutik](#)
[Projekt: Hygienregler](#)
[Antibiotika](#) / [Projekt: Hygienregler](#) / [Presentationsmaterial om vårdhygien](#)
[Bakgrundsfakta](#)
[Resistensbestämning](#)
[Övervakning](#)

[Anmälningsskyldig resistens](#)
[Strama VL](#)
[Strategier mot resistens](#)
[Projekt: Hygienregler](#)
[Remisser](#)
[Publikationer](#)
[Ny webbplats ger svar om antibiotika](#)

Presentationsmaterial om vårdhygien

SVA:s vårdhygienprojekt har tagit fram två olika presentationer med tillhörande talmanus. Dels en om Basala hygienrutiner och en om Tvätt-, städ- och rengöringsrutiner.

Exempelvis kan ett hygienombud hålla presentationerna för sina arbetskamrater eller att en grupp av ensamarbetare som träffas för att prata om vårdhygien utser någon i gruppen som får hålla presentationerna. Ytterligare en variant är att en läsveterinär håller presentationerna för olika berörda i sitt län.

Presentationen basala hygienrutiner.
Foto: Oskar Nilsson/SVA

[Presentation – Basala hygienrutiner \(pdf\)](#)
[Talamanus – Basala hygienrutiner \(pdf\)](#)
[Presentation – Tvätt-, städ- och rengöringsrutiner \(pdf\)](#)
[Talamanus – Tvätt-, städ- och rengöringsrutiner \(pdf\)](#)

Läs mer

[Mallar och stöd för hygienplan](#)
[Länksamling om vårdhygien](#)
[Tillsynsvägledning för läsveterinärer](#)
[Filmer om vårdhygien](#)
[Hygienkalendern](#)

Läs mer hos andra

[Jordbruksverket](#)
[Författningen SJVFS 2013:14 \("K112"\) \(pdf\)](#)

Kontakta projektet

hygienprojekt@sva.se

Och så några filmer om vårdhygien...

https://www.youtube.com/watch?v=KP_u63fkPPM&index=1&list=PLUyyMmH6UqQtmNPi5SbqVqq0sm7clSx4y

<http://www.sva.se/antibiotika/projekt-hygienregler/hygienfilmer>

Tack för mig....

